

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИПУСКУ

УДК 342.951:796 (477)

DOI: 10.36550/2522-9230-2022-12-171-175

Моргунов Олександр Анатолійович,доктор юридичних наук, доцент,
декан факультету № 3 Харківського національного
університету внутрішніх справ
<https://orcid.org/0000-0003-2259-3620>
e-mail: Tspsf1976@gmail.com**ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ЯК
ОБ'ЄКТ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ: ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ**

В статті здійснено дослідження державної політики у сфері фізичної культури і спорту як об'єкту публічного адміністрування через призму завдань та функцій, так і на цій основі суб'єктів його здійснення з конкретизацією щодо сфер фізичної культури та спорту. Доведено, що структурно-функціональний аналіз суб'єктно-об'єктного складу системи публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту дозволяє розглядати в розгалуженості системи суб'єктів управління, подвійних впливів різних суб'єктів на той самий об'єкт, недостатності ресурсів певних суб'єктів публічного адміністрування для виконання покладених на них завдань та функцій. З'ясовано форми та методи публічного адміністрування притаманних компетенцій суб'єктам його здійснення у сферах фізичної культури та спорту з формуванням пропозицій щодо їх розвитку та вдосконалення.

Ключові слова: фізична культура та спорт, публічне адміністрування, органи публічного адміністрування, форми та методи, завдання та функції.

Morgunov O. STATE POLICY IN THE FIELD OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS AS AN OBJECT OF PUBLIC ADMINISTRATION: ISSUES OF TODAY

The article examines the state policy in the field of physical culture and sports as an object of public administration through the prism of tasks and functions, and on this basis the subjects of its implementation with specification in the field of physical culture and sports. It is proved that the structural-functional analysis of the subject-object composition of the system of public administration in the field of physical culture and sports allows to consider in the branching system of subjects of management, double influences of different subjects on the same object, lack of resources subjects of public administration to perform the tasks and functions assigned to them. Forms and methods of public administration of competencies inherent in the subjects of its implementation in the fields of physical culture and sports with the formation of proposals for their development and improvement.

Key words: physical culture and sports, public administration, public administration bodies, forms and methods, tasks and functions.

Постановка проблеми. Реформування вітчизняного адміністративного права, як наголошено у науковій літературі, а також низці офіційних документів (наприклад, Концепції адміністративної реформи в Україні), є одним із найважливіших завдань, які нині постають перед правовою наукою та законодавцем. Із цим, дійсно, необхідно погодитися, позаяк, передусім, норми адміністративного права створюють необхідне підґрунтя для розвитку України як демократичної, правової та соціальної держави.

Історія розвитку вітчизняного адміністративного права, а надто за радянських часів, засвідчує, що у названий період адміністративне право виконувало зовсім інше завдання, що було пов'язано виключно з регулюванням управлінської діяльності держави. Права приватних осіб у сфері адміністративно-правового регулювання суспільних відносин найчастіше залишалися поза увагою. Таку тенденцію, на жаль, певним чином можна прослідкувати і в сучасних умовах розвитку держави і права. Можливо, це слід пояснювати тим, що чимало сфер юридичної науки все ще зазнає на собі впливу радянської правової доктрини, розробленої здебільшого в штучному порядку. Нині такий вплив найбільш виражений у сфері адміністративно-правової науки, в межах якої продовжують вивчати й розроблювати категорії та інститути, сформовані за радянських часів і призначені для задоволення потреб тоталітарної держави у сфері регламентації управлінської діяльності.

На даний час правовому регулюванню відносин у сфері фізичної культури і спорту приділено небагато уваги. Серед науковців та практиків відсутній єдиний погляд щодо галузевої належності норм, включених до законодавства про фізичну культуру і спорт. Найбільш поширеними є погляди, згідно з яким публічне адміністрування у сфері фізичної культури і спорту є комплексним правовим інститутом, що поєднує в собі норми конституційного, адміністративного, трудового, цивільного та інших галузей права. Тому, постає необхідним здійснити дослідження державної політики у сфері фізичної культури і спорту як

об'єкт публічного адміністрування, що у свою чергу буде корисним як для практики, так, і для адміністративно-правової науки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На важливість досліджуємо проблематики останнім часом маємо можливість спостерігати в наукових працях вчених-адміністративістів. Так, О.В. Джафарова в науковій статті «Спортивне право як підгалузь особливої частини адміністративного права запропоноване теоретичне вирішення питання щодо розуміння поняття «спортивне право», що може сприяти систематизації нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у сфері спорту, відповідно адаптації національного законодавства до європейського; підвищенню ефективності викладання та вивчення вітчизняного адміністративного права за рахунок опанування названої галузі права у межах самостійної навчальної дисципліни; спеціалізації правозастосовної діяльності у сфері спорту. А це дозволило б орієнтуватися у даній темі не тільки професійним правознавцям, але й студентам, аспірантам, керівникам різних спортивних організацій країни, тренерам, спортсменам та представникам органів державної влади [1, с. 48].

А. Я. Палюх здійснив дослідження правового регулювання фізкультурно-спортивної сфери, та дійшов висновку, що питання стосовно виокремлення спортивного права як комплексної галузі на сьогоднішній день є більш обґрунтованим, проте важливо не звужувати його предмет. На підставі системного підходу слід обговорювати спортивне право та визначити, що сфера регулювання його охоплює суспільні відносини, які виникають під час здійснення діяльності щодо фізичної культури та спорту [2, с. 96].

О. І. Чокля, А. О. Фальковський дійшли висновку, що аналіз чинного законодавства у сфері фізичної культури і спорту, дозволяє зробити висновок, що в Україні існує достатня нормативно-правова база для успішного розвитку цієї сфери, однак таке регулювання здійснюється великим за обсягом, але значною мірою неупорядкованим масивом правового матеріалу, який охоплює як національне, так і міжнародне законодавство. Щоб удосконалити законодавство у сфері фізичної культури і спорту, доцільно розширити, конкретизувати та втілити взаємне кореспондування між нинішніми нормами, розробити із залученням спеціалістів у цій сфері ефективний механізм реалізації цих норм. Прийняття окремого Спортивного кодексу України навряд чи можна вважати доцільним, оскільки з огляду на комплексність сфери фізичної культури і спорту така кодифікація може й не усунути прогалини та суперечності, але необхідність у систематизації є беззаперечною [3, с. 8].

І.М. Ковальов в межах монографічного дослідження здійснив теоретичне узагальнення й нове вирішення наукового завдання щодо визначення адміністративно-правових засад фізичної підготовки у правоохоронних органах, а також шляхів її удосконалення. У свою чергу, зміст фізичної підготовки правоохоронних органів в Україні розглянуто з позицій функціонального підходу – як функції держави щодо розвитку фізичної культури і спорту, як необхідної умови проходження служби в правоохоронних органах та елементу особистої безпеки правоохоронців, що дозволило передбачити наступність формування змісту зазначеного поняття, виходячи з правової природи управління, яке реалізується в межах адміністративно-правових відносин. Крім того, І.М. Ковальов зазначає, забезпечення фізичної підготовки у правоохоронних органах – це діяльність органів управління і посадових осіб правоохоронних органів з питань розвитку фізичної підготовки і спорту щодо створення і підтримання умов ефективного функціонування і розвитку системи фізичної підготовки, яка полягає в організації і здійсненні заходів, спрямованих на створення, удосконалення і експлуатацію навчально-матеріальної бази, своєчасне і якісне планування, матеріальне, фінансове, методичне та інформаційне забезпечення [4, с. 180].

На сьогоднішній день постає актуальним питанням дослідження публічного адміністрування у сфері фізичної культури та спорту враховуючи науковий інтерес вчених до цієї проблематики.

Мета статті полягає у з'ясуванні державної політики у сфері фізичної культури і спорту як об'єкт публічного адміністрування через розкриття таких складових, по-перше, завдань та функцій публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту, по-друге, суб'єктно-об'єктного складу системи публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту, та по-третє, інструментарію публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Подальший хід дослідження буде спрямовано на вирішення виокремленої мети нашої праці. На початку зазначимо, що публічне адміністрування – це злагоджена законна діяльність публічних органів управління трьох сфер влади: законодавчої, виконавчої та судової, що з усією ієрархією публічно-адміністративних інститутів спрямована на досягнення ефективного функціонування соціуму задля зміцнення економічної, політичної та соціальної сфери, а також урахування інтересів усіх соціальних груп і прошарків населення та зміцнення на цій основі соціальної злагоди і єдності народу [5, с. 13]. Таке визначення цілком відповідає теорії управління як того, на що спрямований свідомий, планомірний, організований, систематичний вплив суб'єкта управління. Метою такого впливу є спрямування об'єкта шляхом певного розвитку, надання йому стану впорядкованості, якісного визначення, відповідності певним вимогам чи ознакам [6, с. 57]. Таким чином, метою публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту є забезпечення прав, свобод та інтересів людини і громадянина на основі побудови партнерських відносин між владою і суспільством, що, в свою чергу, дозволяє метою функціонування публічної адміністрації у вказаних сферах визначити служіння суспільству [7, с.154-155].

Така інтерпретація цілком відповідає реформам, які на сьогодні характеризують розвиток адміністративного права в Україні, що їх сутність не «у новому перерозподілі владних повноважень чи кадрово-структурній перестановці, а у переході до нової «філософії» управління, що тяжіє до поміркованого лібералізму. Зміст цієї «філософії» відносно органів виконавчої влади полягає, з одного боку, в припустимій мінімізації втручання держави в особі органів виконавчої влади в життєдіяльність суспільства, особливо підприємницьких суб'єктів, в переорієнтації діяльності органів виконавчої влади із суто адміністративно-розпорядчих функцій на надання управлінських послуг громадянам, тобто послуг, пов'язаних з юридичним оформленням цими органами умов, необхідних для належної реалізації або охорони прав і свобод громадян (видача дозволів, здійснення реєстрації тощо), а з іншого — в збереженні за виконавчою владою достатніх важелів управління суспільно важливими процесами, коли це є необхідним і виправданим» [8, с. 362]. І ця мета потребує уточнення та конкретизації щодо сфер фізичної культури та спорту, розкриття та продовження у визначенні завдань публічного адміністрування.

Сучасні завдання та функції публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту обумовлені його метою як орієнтиром розвитку відповідної системи в якості бажаного спрямування її діяльності. Відхід від парадигми управління людьми та владного розпорядництва до концепції обслуговування громадянського суспільства владою тягне перегляд всіх категорій адміністративного права, що стосуються цілепокладання. В контексті розвитку теорії публічного адміністрування такі зміни включають доцільність визначення метою публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту — забезпечення прав, свобод та інтересів людини і громадянина на основі побудови партнерських відносин між владою і суспільством, що, в свою чергу, дозволяє метою функціонування публічної адміністрації у вказаних сферах визначити служіння суспільству.

На сьогодні загальними тенденціями концептуального оновлення та реформування виконавчої влади в Україні є її децентралізація, перехід на електронне врядування, виведення сервісної функції публічної адміністрації на перший план та інші нововведення, що обумовлені взяттям в цілому за основу розвитку виконавчої влади України людиноцентристської теорії.

Галузеве публічне управління приймає всі загальні тенденції та реформи, що не виключає конкретизації та уточнення, але не може бути кардинально протилежним за напрямком розвитку. Як вказує О. М. Гацуля, галузь фізичної культури та спорту підпорядкована загальним засадам галузевого управління. Міра та форми державного впливу на функціонування та розвиток галузі фізичної культури і спорту визначаються типами її суспільної організації. Саме за таких обставин виникає потреба в розробці нової моделі управління в регіоні, заснованої на оптимальному співвідношенні децентралізації і централізації влади, балансі загальнодержавних інтересів з інтересами населення регіонів і територіальних громад, визнанні і реалізації взаємної вигоди і інтересів, розвитку державного управління та регіонального самоврядування, прав та обов'язків територіальних структур управління перед населенням [9, с. 177]. Конкретизація зв'язків суб'єктно-об'єктного складу системи публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту виводить на перший план в цьому аспекті позиції та компетенцію суб'єктів вищої ланки.

Серед органів виконавчої влади найвище місце в ієрархії структури системи суб'єктів публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту відведено Кабінету Міністрів України та Мінмолодьспорту України. Окрім Мінмолодьспорту України, керівництво процесом фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчою та спортивною роботою в навчальних закладах здійснюється щонайменше двома міністерствами, не враховуючи галузевих вищих навчальних закладів, які підпорядковані відповідним профільним міністерствам [10, с. 27], управліннями обласних державних адміністрацій, відділами райдержадміністрацій, комітетами фізичного виховання учнівської та студентської молоді при МОН України, обласними та районними управліннями освіти [11, с. 198–199]. На рівні стратегічного апекусу (у трактуванні ланок системи публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту за І. Л. Гасюком [11, с. 195]) функціонує Національний антидопінговий центр.

Отже, суб'єктно-об'єктний склад системи публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту можна розподілити у шість блоків, п'ять з яких складають внутрішньодержавну систему публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту України, а шостий являє собою міжнародний рівень, де відбувається взаємодія п'яти означених блоків з міжнародними спортивними організаціями, суб'єктами владних повноважень сфер фізичної культури та спорту інших держав.

Структурно-функціональний аналіз суб'єктно-об'єктного складу системи публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту дозволив виділити проблеми розгалуженості системи суб'єктів управління, подвійних впливів різних суб'єктів на той самий об'єкт, недостатності ресурсів певних суб'єктів публічного адміністрування для виконання покладених на них завдань та функцій. І не можна заперечувати твердження: якщо суб'єкт управління не здатний активно впливати на рух об'єкта управління, здійснювати перманентний контроль за реалізацією намічених заходів, акумулювати необхідні ресурси, нести повну відповідальність за наслідки своєї управлінської діяльності перед суспільством, то... більшість задекларованих програм і заходів із розвитку фізичної культури і спорту так і залишаться лише виписаними на папері. Іншою назрілою проблемою, як обґрунтовує І. Л. Гасюк, залишається розбалансованість у структурі вертикалі влади в галузі фізичної культури і спорту, коли створено юридично відособлені державні структури («Спорт для всіх», центр «Інваспорт», Комітет фізичного виховання учнівської та

студентської молоді), що здійснюють роботу в певних підсистемах галузі, в той же час діяльність яких не підкріплена належними владними повноваженнями та ресурсними можливостями, функції переплітаються, власне, такі державні структури не мають реального впливу на діяльність операційного ядра, з одного боку, а з іншого – ніякою мірою не спроможні здійснювати регуляторну функцію [12, с. 129–130]. І з цієї точки зору перерозподіл повноважень між стратегічним апексом, лінією середньої ланки, операційним ядром та функціонально-допоміжною структурою вважаємо доцільним для включення в число напрямків підвищення якості публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні в рамках реформ децентралізації та дерегуляції.

Останньою складовою нашої праці є дослідження інструментарію публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту, що становить собою відповідний набір форм та методів діяльності органів публічної адміністрації у досліджуваній сфері суспільних відносин.

Зазначимо, що на рівні законів повинні бути визначені межі компетенції та повноваження суб'єктів публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту, як і форми та методи їх діяльності задля дотримання конституційного принципу дії органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб «лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України [13].

Переорієнтація на сервісну функцію публічного адміністрування повинна супроводжуватися переглядом та розширенням форм і методів його здійснення задля виконання поставлених завдань. Форми публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту, вказуючи на зовнішній прояв відповідної діяльності, охоплюють правотворчість та правореалізацію. Методи публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту ілюструють ті засоби та способи, які використовує чи застосовує суб'єкт адміністративного права задля виконання поставлених перед ним завдань. В контексті формування кіберпростору питання способів публічного адміністрування, встановлення зв'язків суб'єктів адміністративних відносин набуває особливої актуальності, оскільки віртуальний простір як середовище реалізації правовідносин відрізняється від традиційних зв'язків у фізичному просторі і потребує зміни матеріально-технічної бази, кадрового та ресурсного забезпечення.

Висновки. Отже, маємо констатувати, що державна політика у сфері фізичної культури і спорту в контексті переходу від парадигми управління людьми та владного розпорядництва до концепції обслуговування громадянського суспільства спрямована на забезпечення прав, свобод та інтересів людини і громадянина на основі побудови партнерських відносин між владою і суспільством, що, в свою чергу, дозволяє вести мову про функціонування публічної адміністрації у вказаних сферах в аспекті розвитку: 1) професійного спорту та спорту вищих досягнень, що повинно забезпечувати підвищення показників України у міжнародних змаганнях, сприяти формуванню позитивного іміджу держави як на внутрішньодержавному рівні, так і в рамках міжнародного співробітництва; 2) масового спорту задля вирішення проблем тривалості життя, його якості за рахунок покращення здоров'я населення, зменшення алкоголізму, наркоманії, тютюнокуріння та вирішення інших проблем, обумовлених способом життя; для впровадження здорового активного способу проведення дозвілля, сприяння саморозвитку, формуванню розвиненої у всіх планах особистості, особливого типу ідентичності, толерантності та терпимості в суспільстві, засвоєнню культурних норм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Джафарова О.В., Іванов В.О Спортивне право як підгалузь Особливої частини адміністративного права. *Юрист України*. 2011. № 3 (16). С. 44-49.
2. Палюх А. Я. Системний підхід у правовому регулюванні фізкультурно-спортивної сфери. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2019. № 2 (81). С. 91-99.
3. Чокля О. І., Фальковський А. О. Специфіка державно-правового регулювання фізичної культури і спорту в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. № 2 (31). С. 3-8.
4. Ковальов І. М. Адміністративно-правові засади фізичної підготовки у правоохоронних органах : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Храків, 2017. 215 с.
5. Аріфходжаєва Т. Б. Поняття публічного адміністрування у сфері соціального захисту населення. *Форум права*. 2016. № 3. С. 12–15.
6. Середа В. В., Кісіль З. Р., Кісіль Р. В. Адміністративне право: навчальний посібник. Львів: ЛьвівДУВС, 2014. 520 с.
7. Моргунов О. А. Європейська модель публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту: перспективи впровадження в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 6. С. 150–155.
8. Ярмиш О. Н., Серьогін В. О. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: підручник. Харків: Вид-во Національного ун-ту внутр. справ, 2002. 653 с.
9. Гацуля О. М. Розвиток галузевого управління у сфері фізичної культури та спорту: концептуальні засади. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2015. Вип. 1. С. 176–185.
10. Вавренюк С. А. Механізми державного управління розвитком фізичної культури і спорту у вищих навчальних закладах України : дис. ... канд. наук з держ. упр: 25.00.02. Харків, 2015. 205 с.

11. Гасюк І. Л. Організаційна структура державного управління фізичною культурою та спортом в Україні. *Університетські наукові записки*. 2010. № 3. С. 195–203.
12. Гасюк І. Л. Пріоритетні напрями удосконалення системи державного управління фізичною культурою і спортом. *Економіка та держава*. 2013. № 11. С. 129–132.
13. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

REFERENCES:

1. Dzhafarova, O.V, Ivanov, V.O. (2011). Sportyvne pravo yak pidhaluz' Osoblyvoyi chastyny administratyvnoho prava [Sports law as a subsector of the Special part of administrative law]. *Yuryst Ukrainy*. № 3. 44-49. [in Ukrainian].
2. Palyukh, A. YA. (2019). Systemnyy pidkhid u pravovomu rehulyuvanni fizkul'turno-sportyvnoyi sfery [System approach in the legal regulation of physical culture and sports.]. *Filosofs'ki ta metodolohichni problemy prava*. № 2 (81). 91-99. [in Ukrainian].
3. Choklya, O. I., Fal'kovs'kyu, A. O. (2020). Spetsyfika derzhavno-pravovoho rehulyuvannya fizychnoyi kul'tury i sportu v Ukraini [Specifics of state and legal regulation of physical culture and sports in Ukraine.]. *Prykarpats'kyu yurydychnyy visnyk*. № 2 (31). 3-8. [in Ukrainian].
4. Koval'ov, I. M. (2017). Administratyvno-pravovi zasady fizychnoyi pidhotovky u pravookhoronnykh orhanakh [Administrative and legal principles of physical training in law enforcement]. dys. kand. yuryd. nauk. Kharkiv. [in Ukrainian].
5. Arifkhodzhayeva, T. B. (2016). Ponyattya publichnoho administruvannya u sferi sotsial'noho zakhystu naseleння [The concept of public administration in the field of social protection]. *Forum prava*. № 5. 12–15. [in Ukrainian].
6. Sereda, V. V., Kisel', Z. R., Kisel', R. V. (2014). Administratyvne parvo [Administrative law]: navchal'nyy posibnyk. L'viv. 520. [in Ukrainian].
7. Morhunov, O. A. (2019). Yevropeys'ka model' publichnoho administruvannya sfer fizychnoyi kul'tury ta sportu: perspektyvy vprovadzhennya v Ukraini [European model of public administration of physical culture and sports: prospects for implementation in Ukraine]. *Naukovyy visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*. № 6. 150–155. [in Ukrainian].
8. Yarmysh, O. N., Ser'ohin, V. O. (2020). Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovryaduvannya v Ukraini [State construction and local government in Ukraine:]; pidruchnyk. Kharkiv. 653. [in Ukrainian].
9. Hatsulya, O. M. (2015). Rozvytok haluzevoho upravlinnya u sferi fizychnoyi kul'tury ta sportu: kontseptual'ni zasady [Development of industry management in the field of physical culture and sports: conceptual principles.]. *Derzhavne upravlinnya ta mistseve samovryaduvannya*. Vyp. 1. 176–185. [in Ukrainian].
10. Vavrenyuk, S. A. (2015). Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnya rozvytkom fizychnoyi kul'tury i sportu u vyshchyykh navchal'nykh zakladakh Ukrainy [Mechanisms of state management of development of physical culture and sports in higher educational institutions of Ukraine:]. dys. kand. nauk z derzh. Upr. Kharkiv, 205. [in Ukrainian].
11. Hasyuk, I. L. (2010). Orhanizatsiyna struktura derzhavnoho upravlinnya fizychnoyu kul'turoyu ta sportom v Ukraini [Organizational structure of state management of physical culture and sports in Ukraine.]. *Universytet-s'ki naukovy zapysky*. № 3. 195–203. [in Ukrainian].
12. Hasyuk, I. L. (2013). Priorytetni napryamy udoskonalennya systemy derzhavnoho upravlinnya fizychnoyu kul'turoyu i sportom [Priority areas for improving the system of public administration of physical culture and sports]. *Ekonomika ta derzhava*. № 11. 129–132. [in Ukrainian].
13. Konstytutsiya Ukrainy [The Constitution of Ukraine] vid 28.06.1996 № 254к/96-ВР 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 19.04.2022